

Bijlage 4. Mitigatieplan gewone en ruige dwergvleermuis

Regelink
Ecologie & Landschap

Mitigatieplan gewone en ruige dwergvleermuis

Zorgcentrum Nieuwpoort, Alkmaar

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	P.T. Twisk
In opdracht van	Fooq
Naam opdrachtgever	E. Feenstra
Rapportnummer	RA16511-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	06 maart 2017
Aantal pagina's	18
Collegiale toets	T.P. Molenaar
Wijze van citeren	Twisk, P.T. , 2017. Mitigatieplan gewone en ruige dwergvleermuis Zorgcentrum Nieuwpoort, Alkmaar. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA16511-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Leeswijzer	4
2. Huidige situatie	6
2.1 Ligging plangebied	6
2.2 Aanwezige ecotopen	6
2.3 Beschermden soorten	7
3. Ingreep	8
3.1 Omschrijving ingreep	8
3.2 Voorwaarden ontheffing	8
3.3 Alternatievenafweging	9
4. Mitigerende maatregelen	10
4.1 Alternatieve verblijfplaatsen	10
4.2 Aangepaste werkwijze	11
4.3 Periode	11
4.4 Overige maatregelen	12
5. Bronnen	13
5.1 Literatuur	13
5.2 Websites	13
Bijlage 1. Wet natuurbescherming	14
Algemeen	14
Bescherming van soorten	15
Ontheffing en vrijstellingen	16
Bescherming van houtopstanden	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Van Alckmaer voor Wonen is door Regelink Ecologie & Landschap in 2014 een ecologisch onderzoek uitgevoerd bij zorgcentrum de Nieuwpoort te Alkmaar (Berghuis, 2015). Aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om in het plangebied gebouwen te slopen en nieuwbouw uit te voeren. Bij het genoemde onderzoek werden twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) in het plangebied aangetroffen.

Deze diersoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. In het kader van de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) en het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming moeten bij de geplande ingrepen voor de gewone en ruige dwergvleermuis mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook moet de ingreep op een aangepaste manier worden uitgevoerd. Zodoende worden negatieve effecten op de gewone en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen of verzacht.

1.2 Doel

De voorliggende rapportage beschrijft de handelingen die moeten worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten. Het rapport beantwoordt de volgende vragen:

- In welke periode dient de ingreep te worden uitgevoerd om negatieve effecten op de gewone en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen?
- Welke aanpassingen in de werkwijze tijdens de ingreep kunnen negatieve effecten op de gewone en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen?
- Welke voorwaarden moeten aan de ingreep gesteld worden om de functionaliteit van het leefgebied voor de gewone en ruige dwergvleermuis te behouden?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie in het plangebied voor de voorgenomen ingreep beschreven. De ingreep en het belang van de ingreep worden omschreven in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 worden de te nemen mitigerende maatregelen gepresenteerd. Tevens is een overzicht van de gebruikte bronnen opgenomen (hoofdstuk 5). In Bijlage 1 wordt het toetsingskader, de Wet natuurbescherming, toegelicht.

Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals weergegeven op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

¹ <http://www.regelink.net/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>
 Mitigatieplan gewone en ruige dwergvleermuis
 Zorgcentrum Nieuwpoort, Alkmaar|RA16511-01

2. Huidige situatie

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied betreft een deel van het Zorgcentrum Nieuwpoort Alkmaar, in de provincie Noord-Holland. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door Prins Alexanderstraat, aan de westzijde door Ernst Casimirstraat, aan de noordzijde door Amalia van Solmsstraat, en aan de oostzijde door Frederik Hendriklaan. In totaal heeft het plangebied een oppervlakte van ongeveer 2000 m².

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2017.

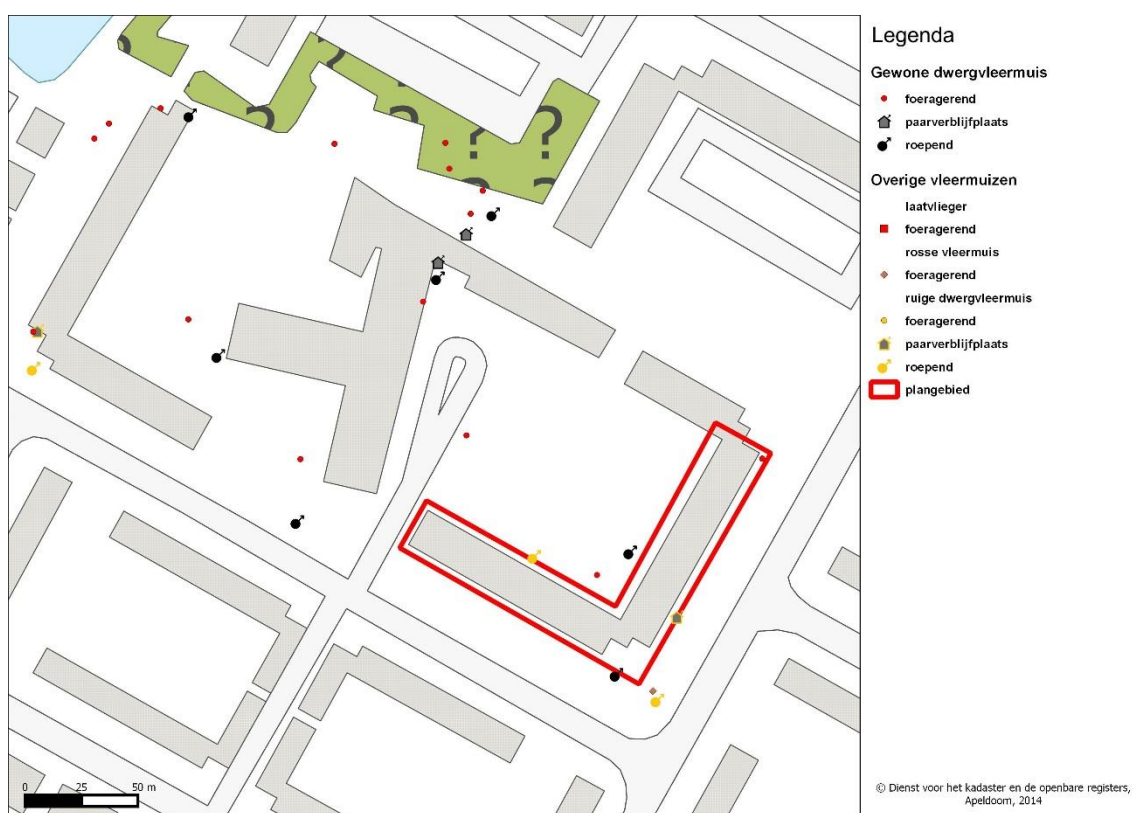
2.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- gebouwen met platte daken, bedekt met dakleer), houten betimmering en spouwmuur;
- droog grasland (gazon),
- dunne bomen (onder andere berk (*Betula sp.*)) (diameter borsthoogte < 25 cm), zonder holtes;
- dikke bomen (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes;
- lage, opgaande begroeiing, bestaande uit aangelegde tuinen.

2.3 Beschermde soorten

In het plangebied zijn twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aanwezig. Zie bijgaande plattegrond. In totaal gaat het om naar schatting 4-10 gewone dwergvleermuizen en 2-5 ruige dwergvleermuizen. De aanwezigheid van enkele overwinterende gewone- en ruige dwergvleermuizen is niet uit te sluiten.

3. Ingreep

3.1 Omschrijving ingreep

Van Alckmaer voor Wonen is voornemens om in plangebied Woon- en zorgcentrum de Nieuwpoort, Alkmaar, twee blokken met woningen te slopen en hier nieuwbouw uit te voeren.

Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen gebouwen;
- verwijderen opslag;
- bouwrijp maken grond;
- uitvoeren nieuwbouw.

3.2 Voorwaarden ontheffing

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing van de verboden in de Wet natuurbescherming moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden. Deze voorwaarden zijn:

- A. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- B. zij is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

- C. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Aannemelijk is dat de ingreep niet voldoet aan de onder B. genoemde voorwaarden. Hieruit volgt dat het niet mogelijk is voor de ingreep een ontheffing van de Wet natuurbescherming te krijgen. Dit betekent dat de ingreep uitgevoerd moet worden binnen de grenzen die deze wet stelt.

3.3 Alternatievenafweging

Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing. Hiervoor zijn de volgende alternatieven afgewogen.

3.3.1 Locatie

De ingreep is noodzakelijk omdat de woningen die nu in het plangebied aanwezig zijn niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. Het vervangen van deze woningen is de enige reële mogelijkheid en er zijn dus geen alternatieven voor de locatie. Het afwegen van alternatieven voor de locatie is dus niet van toepassing.

3.3.2 Werkwijze

De sloop vindt op de wijze plaats die omschreven staat in de soortenstandaards Gewone en Ruige Dwergvleermuis. Op die manier wordt maximaal rekening gehouden met de aanwezigheid van deze dieren. Bij de nieuwbouw worden voorzieningen getroffen die ervoor zorgen dat de betekenis van het plangebied voor gewone en ruige dwergvleermuis tenminste gelijkwaardig is en mogelijk van grotere waarde is dan de huidige situatie. Een werkwijze die beter rekening houdt met gewone en ruige dwergvleermuis is ons niet bekend. Derhalve zijn alternatieven ten aanzien hiervan niet overwogen.

3.3.3 Planning

Ook bij de planning van de ingreep wordt maximaal rekening gehouden met de aanwezigheid van gewone en ruige dwergvleermuis. Een planning die beter rekening houdt met gewone en ruige dwergvleermuis is ons niet bekend. Derhalve zijn alternatieven ten aanzien hiervan niet overwogen.

4. Mitigerende maatregelen

Negatieve effecten op gewone- en ruige dwergvleermuis kunnen ontstaan doordat bij de sloop dieren verwond en gedood en paarverblijfplaatsen verloren gaan. Deze effecten vormen overtredingen van de Wet natuurbescherming.

In dit hoofdstuk is aangegeven welke maatregelen genomen dienen te worden om schade aan deze beschermde gewone en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij wordt de Soortenstandaards gewone en ruige dwergvleermuis (RVO, 2014) gevolgd. Werken conform de eisen uit deze standaards geeft een grote mate van zekerheid dat de mitigerende maatregelen van voldoende kwaliteit zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

4.1 Alternatieve verblijfplaatsen

4.1.1 Tijdelijke verblijfplaatsen

- Om de periode tussen sloop en voltooiing van de nieuwbouw te overbruggen zijn in de directe omgeving van het plangebied twaalf vleermuiskasten opgehangen die aantoonbaar geschikt zijn als paarverblijfplaats voor gewone en ruige dwergvleermuizen. Deze kasten moeten blijven hangen tot minimaal zes maanden nadat permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw gerealiseerd zijn.
- De kasten hangen binnen een afstand 100 m en maximaal 200 m van de oorspronkelijke verblijfplaatsen (zie Berghuis, 2015), en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- De kasten zijn zo worden opgehangen dat deze verschillende microklimaten aanbieden.
- De kasten hebben een locatie die vergelijkbaar is met de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte, vrije aanvliegroute en duisternis. Daarnaast zijn de kasten vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- De locaties zijn zoveel mogelijk afgestemd op de reeds ingenomen territoria.
- Om ervoor te zorgen dat de vleermuizen voldoende tijd hebben om de nieuw aangeboden vleermuiskasten te ontdekken zijn de kasten minimaal zes maanden voorafgaande aan het paarseizoen opgehangen.
- Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen is niet noodzakelijk. Wanneer de vleermuiskasten geen belemmering vormen komt het de vleermuizen ten goede als deze blijven hangen zolang de kasten functioneel zijn.

4.1.2 Permanente verblijfplaatsen

- Bij de realisatie van de nieuwbouw worden de woningen aan de zuidwest- en/of zuidzijde op minimaal twaalf plaatsen voorzien van open stootvoegen van minimaal 14 mm breedte. Deze stootvoegen bieden vleermuizen toegang tot de luchtsponw. Ook worden open stootvoegen aangebracht op blinde stukken in de muur, zodat vleermuizen daar kunnen landen en vervolgens een sponwmuur kunnen inkruipen.
- Wanneer steenwol als isolatiemateriaal wordt gebruikt moet dit worden afgedekt met stevig, plastic gaas.

Door bovenstaande maatregelen te treffen ontstaan voor gewone en ruige dwergvleermuizen mogelijkheden om tenminste drie paarverblijfplaatsen in te nemen die duurzaam kunnen voortbestaan.

4.2 Aangepaste werkwijze

- In de muren van de gebouwen worden minimaal 5 dagen (met een avondtemperaturen van minimaal 10° Celsius) voorafgaand aan de sloop gaten gemaakt, bij voorkeur over de volle breedte of op de hoeken. Hierdoor ontstaat tocht die het microklimaat verstoord en wordt de verblijfplaats ongeschikt.
- Nadat het gebouw ongeschikt gemaakt is voor vleermuizen dient het gebouw minimaal drie dagen met avondtemperaturen van meer dan 10 °C ongemoeid te laten staan alvorens wordt overgegaan tot de sloop. Dit is noodzakelijk om vleermuizen die zich toch nog onverhoopt ergens in het gebouw bevinden de kans te geven het gebouw te verlaten.
- Als tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden onmiddellijk worden stopgezet en moet een vleermuisdeskundige worden geraadpleegd over de manier waarop de werkzaamheden verder uitgevoerd kunnen worden met zo min mogelijk negatieve effecten voor de aangetroffen vleermuizen.

4.3 Periode

De werkzaamheden die invloed hebben op de functie van het plangebied voor de gewone en ruige dwergvleermuis dienen zoveel mogelijk plaats te vinden buiten de meest kwetsbare periode van de gewone en ruige dwergvleermuis:

- Omdat het niet is uitgesloten dat in de gebouwen enkele overwinterende gewone en ruige dwergvleermuizen aanwezig zijn, moet ervan worden uitgegaan dat de gebouwen zowel in de paarperiode als in de winter gebruikt worden door vleermuizen. De minst kwetsbare periode voor gewone en ruige dwergvleermuizen is in dit geval de perioden buiten de winterrust en buiten de paarperiode. Deze perioden zijn globaal van 1 april tot 1 augustus en van 1 oktober tot 1 december.

- Desgewenst kunnen een jaar na afronding van de nieuwbouw (of eerder indien vastgesteld is dat de in de nieuwbouw aangebrachte voorzieningen door vleermuizen in gebruik genomen zijn) de tijdelijke vleermuiskasten worden verwijderd, maar dit is niet noodzakelijk. Mocht tot verwijdering worden overgegaan, dan dient dit te gebeuren op een moment dat de kasten niet door vleermuizen worden gebruikt.
- De in de tekst genoemde perioden kunnen eerder beginnen of later eindigen, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden. Hierover kan een deskundige op het gebied van vleermuizen worden geraadpleegd.

4.4 Overige maatregelen

- Bij verdere (toekomstige) werkzaamheden binnen het plangebied is het van belang dat het plangebied en de directe omgeving niet méér of op andere locaties verlicht worden dan in de huidige situatie het geval is. Door verlichting kan verstoring van vleermuizen optreden, waardoor vleermuizen het gebied gaan mijden. Omdat de omgeving van het plangebied vermoedelijk essentieel foerageergebied vormt voor vleermuizen en hier vermoedelijk verblijfplaatsen van lichtgevoelige vleermuissoorten aanwezig zijn kan de Wet natuurbescherming alsnog overtreden worden.
- Indien gebruik van kunstmatige verlichting gedurende de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is dient deze zoveel mogelijk beperkt te worden en gericht te worden op die plaatsen waar verlichting nodig is. Uitstraling van verlichting naar boven, naar water en naar de omgeving toe moet zoveel mogelijk voorkomen worden door gebruik te maken van armaturen die licht bundelen.
- Alle werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op de gewone en ruige dwergvleermuis moeten aantoonbaar worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen.
- Voordat de ingreep plaatsvindt dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te zijn verleend.

5. Bronnen

5.1 Literatuur

Berghuis, M.T., 2015. Vleermuisonderzoek Woon- en zorgcentrum de Nieuwpoort, Alkmaar. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA14054-04, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (21-04-2014)].

5.2 Websites

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.telmee.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 wordt de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden dat zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten .

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest worden verdeeld over vier categorieën van vogels waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie **Fout! erwijzingsbron niet gevonden.**).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen

alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,

- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voorzover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden

gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.